

Intervju Đuro Lubura

O prijemima između sudova i Operativno-tehničke službe za nadzor telekomunikacija razgovarali smo sa sudskim vještakom koji je o tome jedini htio progovoriti imenom i prezimenom

Tajne službe ne smiju biti iznad sudova i Ustava

Tanja Ivančić Belošević
tanja.ivancic-belosevic@vecernji.net

Priča o registraciji prepaid kartica za mobilne podigla je mnogo prašine u javnosti. Na vidjelo je potom isplivao i prijevor između sudova i Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija. O svemu tome razgovarali smo s Đurom Luburom, sudskim vještakom za telekomunikacije i jednim hrvatskim vještakom za tehniku i metodologiju prisluškivanja, koji nam je na to skrenuo pozornost.

Jedini ste javno, imenom i prezimenom, progovorili o prijeporu sudova i OTC-a koji se lomi preko leđa operatora, ali i vas sudskih vještaka? Smatram da stvari treba početi nazivati pravim imenom i da svi, svatko u svojem području, trebamo snažno pridonijeti središnjoj stanju u državi. Zato sam o problemu prije desetak dana obavijestio institucije koje su jedine ovlaštene razriješiti ovaj prijepor između dijela sigurnosno-obavještajnog sustava

Očekujem da će predsjednik i premijerka donijeti odlučne mjere

Nikad se prije nije dogodilo da tijelo izvršne vlasti poučava sudove

i sudova – predsjednika Republike Hrvatske, predsjednicu Vlade i predsjednika Vrhovnog suda. U čemu je ključan problem?

Ravnatelj OTC-a, odnosno Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija, dan poslije mojeg dopisa mjerodavnim je institucijama poslao uputo o postupanju svim operatorima, ali i svim sudovima. Kako sam neslužbeno obaviješten, nikad se prije nije dogodilo da neko tijelo izvršne vlasti sudove poučava zakonu i propisuje im kako će provoditi postupke. Osim toga, OTC već dulje radi pritiske na telekomunikacijske operatore i čini sve da spriječi provođenje javnih i nedvojbenih sudskih naloga. Ako su vjerovali da sudovi ne rade ispravno i zakonito, trebali su potaknuti rješavanje problema kod mjerodavnih institucija umjesto da svojim postupcima opstruiraju i usporavaju provođenje sudskih postupaka. Neovisno o tome imaju li sudovi pravo ili ne, smatram da je takvo ponašanje OTC-a izravno kršenje temeljnog ustavnog načela trodijelne vlasti i neovisnosti sudstva.

Kakvi se problemi mogu dogoditi kad se tajne službe postavljaju iznad Ustava i sudova? Kršenje Ustava i nepošto-

vanje sudova ne smije biti dopušteno baš nikome. Osobito je opasno kad se u to upusti jedan od čelnika tijela sigurnosno-obavještajnog sustava koje ima ovlasti zadirati u ljudska prava i prisluškivati građane. Kako poslije toga vjerovati da će OTC ili sigurnosno-obavještajni sustav u cijelosti štiti Ustavom zajamčene slobode i svoje ovlasti primjenjivati isključivo zakonito?

Što očekujete od mjerodavnih institucija? Očekujem da će predsjednik i premijerka poduzeti odlučne mjere kojima će jasno urediti ovo područje i osigurati dosljedno provođenje Ustava i zakona RH, što trebaju činiti sve sastavnice sigurnosno-obavještajnog sustava. Također, nadam se da će se mnogo više pozornosti obratiti stvarnom, stručnom nadzoru rada sigurnosnih službi. Mislim da u nadzor, uza sadašnju dominantnu političku, mnogo više treba uključiti stručnu komponentu.

Smatrate li registraciju prepaid kartica dobrom praksom i doista zaštitom od terorizma i kriminala? U priči o registraciji prepaid kartica koju zahtijeva OTC i koja je u javnosti podigla dosta „prašine“, sve je postavljeno prilično pogrešno. Raspravlja se o tome koliko bi takva mjera olakšala posao policiji i sigurnosnim službama, koliko bi otežala operatorima ili smanjila njihove prihode. Vjerujem da se prosudi što bi to donijelo ljudima, nama – ne operatorima ili službama. Sigurno je da bi ukidanje anonimnosti u jednom dijelu olakšalo posao policiji i sigurnosnim službama, ali bi s druge strane znatno umanjilo dosegnutu razinu privatnosti. Ozbiljne organizirane skupine to sigurno neće spriječiti. Predložena je mjera dvosjekli mač i ne treba je uvoditi na silu. Mene osobno mnogo više zabrinjava način na koji se takvi privatni podaci o korisnicima i njihovim kontaktima smiju upotrebljavati.

Kako se smiju upotrebljavati privatni podaci i zašto vas to zabrinjava? Većina ljudi ne zna da policija i sigurnosne službe smiju bez naloga suda putem OTC-a zatražiti podatke o svakom korisniku telekomunikacijskih usluga, njegovoj lokaciji te o svim osobama s kojima je kontaktirao u posljednjih godinu dana. Takvo rješenje, od svih zemalja u okruženju, propisano je samo u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Znaete li koliko se zapravo takvi podaci upotrebljavaju, koliko se ljudi provjerava? Prema dostupnim po-

dacima koji ne uključuju sigurnosne službe nego samo policiju, provjerava se telekomunikacijski promet jako velikog broja korisnika. Brojke rastu, pa je 2001. godine provjereno oko 2500 brojeva, 2005. oko 18.500, a za prošlu godinu još nemam točne podatke, ali procjenjujem da je bilo najmanje 40.000 provjeranih brojeva. Valja ozbiljno razmotriti trebaju li policija i sigurnosne službe imati takve ovlasti ili bismo, kao što je to tako u europskim zemljama kojima smo okrenuti, trebali propisati da se takvi povjerljivi podaci mogu dobiti jedino uz nalog suda.

Privatnost OTC može samostalno nadzirati sadržaj svih naših razgovora

Mogu li nas doista OTC i operatori slušati i čitati bez našeg znanja? Tehnički, OTC može u bilo koje vrijeme bez znanja operatora aktivirati tajni nadzor, tzv. prisluškivanje, nad bilo kojim brojem, mobilnim ili fiksnim, te nadzirati internetski promet. S druge strane, iako operatori moraju OTC-u omogućiti pristup njihovim sustavima i podacima, oni

sami ni na kakav način ne bi smjeli moći nadzirati sadržaj razgovora ili poruka. Sigurnosno-obavještajni sustav može samostalno nadzirati sadržaj svih naših razgovora ili poruka. Oni to smiju raditi samo uz nalog mjerodavnog suda pa je iznimno važno da na odgovornim mjestima budu ljudi koji će bez iznimke poštovati Ustav i sudske naloge.

Biznis 21. prosinac 2009. | 1070.6\$ | 73.55\$ | 2.143,71 | 0,71% | 1.145,62 + 0,61%

Indeks	Indeks	Indeks
1070.6\$	73.55\$	2.143,71
0,71%	0,61%	0,61%

21. prosinac 2009. | 1070.6\$ | 73.55\$ | 2.143,71 | 0,71% | 1.145,62 + 0,61%

Intervju Đuro Lubura

O prijeporu između sudova i Operativno-tehničke službe za nadzor telekomunikacija razgovarali smo sa sudskim vještakom koji je o tome jedini htio progovoriti imenom i prezimenom

Tajne službe ne smiju biti iznad sudova i Ustava

U priči o registraciji prepaid kartica koju zahtijeva OTC i koja je u javnosti podigla dosta „prašine“, sve je postavljeno prilično pogrešno. Raspravlja se o tome koliko bi takva mjera olakšala posao policiji i sigurnosnim službama, koliko bi otežala operatorima ili smanjila njihove prihode. Vjerujem da se prosudi što bi to donijelo ljudima, nama – ne operatorima ili službama. Sigurno je da bi ukidanje anonimnosti u jednom dijelu olakšalo posao policiji i sigurnosnim službama, ali bi s druge strane znatno umanjilo dosegnutu razinu privatnosti. Ozbiljne organizirane skupine to sigurno neće spriječiti. Predložena je mjera dvosjekli mač i ne treba je uvoditi na silu. Mene osobno mnogo više zabrinjava način na koji se takvi privatni podaci o korisnicima i njihovim kontaktima smiju upotrebljavati.

Kako se smiju upotrebljavati privatni podaci i zašto vas to zabrinjava? Većina ljudi ne zna da policija i sigurnosne službe smiju bez naloga suda putem OTC-a zatražiti podatke o svakom korisniku telekomunikacijskih usluga, njegovoj lokaciji te o svim osobama s kojima je kontaktirao u posljednjih godinu dana. Takvo rješenje, od svih zemalja u okruženju, propisano je samo u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Znaete li koliko se zapravo takvi podaci upotrebljavaju, koliko se ljudi provjerava? Prema dostupnim po-

OTC može samostalno nadzirati sadržaj svih naših razgovora

Mogu li nas doista OTC i operatori slušati i čitati bez našeg znanja? Tehnički, OTC može u bilo koje vrijeme bez znanja operatora aktivirati tajni nadzor, tzv. prisluškivanje, nad bilo kojim brojem, mobilnim ili fiksnim, te nadzirati internetski promet. S druge strane, iako operatori moraju OTC-u omogućiti pristup njihovim sustavima i podacima, oni

prikaz cjelokupne stranice

super kombinacija
Uz 2000 kn na Vip računu

Nokia 2700 classic	Sony Ericsson F115	Samsung D100 Galaxy
9 kn	9 kn	9 kn